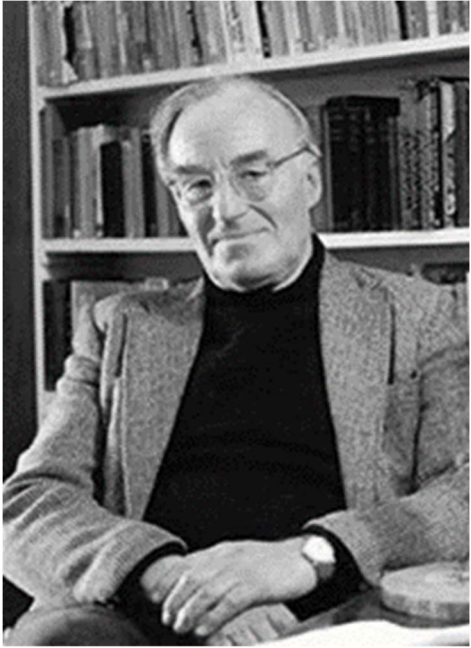

JAK TO CELÉ ZAČALO: ZAPOMENUTÍ VĚZNI OD PETERA BENENSONA

„Na obou stranách železné opony jsou muži i ženy drženi ve vazbě bez řádného soudu, jen kvůli jejich rozdílnému politickému nebo náboženskému přesvědčení, které jejich vláda neuznává. Kterýkoli den v týdnu si otevřete noviny a najdete v něm zprávu odkudkoli ze světa o člověku, který je vězněn, mučen nebo popraven. Takových lidí je několik milionů – ne všichni jsou za železnou, či za tzv. bambusovou oponou – a jejich čísla rostou. Čtenář cítí znechucující pocit bezmocnosti. A přesto bychom mohli docílit nějaké změny, kdyby se tyto pocity z celého světa sjednotily.“ Takto začínal článek *The Forgotten Prisoners* londýnského právníka Petera Benenisona, vydaný v týdeníku *The Observer* roku 1961. Světová kampaň APEL PRO MILOST se dala do pohybu. Cílem bylo udělení milosti nebo alespoň zrealizování řádného soudu všem vězňům svědomí; tedy všem, „kterým je fyzicky znemožněno (ať už vězením nebo jinak) vyjadřovat (jakkoli slovy nebo symboly) svůj skutečný názor, který nehájí ani netoleruje násilí. Zároveň vylučujeme ty, kteří se spikl s cizí vládou za cílem svrhnouti té své. V případech porušování lidských práv je důležité zaktivizovat veřejnost a její mínění, a to rychle a široce, ještě předtím, než je vláda uchycená v kruté spirále tvořené její vlastní represí, ústící v občanskou válku.

Tímto momentem se situace pro vládu stává příliš zoufalou na přijímání nějakých ústupků. Aby byla síla apelu na možnost svobodného projevoování názoru efektivní, musí mít širokou mezinárodní základnu. Kampaně prosazované jednou zemí nebo politickou stranou proti druhé často nepřinášejí nic jiného, než zintenzivnění perzekuce.“ Iniciativa v čele s Peterem Benensonem založená skupinou právníků, spisovatelů a publicistů sdílela jedno přesvědčení. Základními cíli kampaně Apel pro milost 1961 byly:

- I. Nestranně pracovat pro osvobození vězňů trestaných za svoje názory**
- II. Usilovat o jejich spravedlivý a veřejný soud**
- III. Rozšířit právo na azyl a pomáhat politickým uprchlíkům k získání práce**
- IV. Mezinárodně prosadit právo na svobodu názoru**

A tak se z pouhé kampaně stala rozsáhlá organizace fungující ve 150 zemích a regionech světa. V Česku mohla Amnesty vzniknout až po Sametové revoluci, ale Peter Benenson v apelu nezapomněl ani na československé politické vězně. Josef Beran, Václav Havel a další byli mezi vězňemi svědomí, za které AI v minulosti bojovala.

BRNĚNSKÉ ÚSPĚCHY

Brněnská skupina tradičně „adoptuje“ vybrané případy vězňů svědomí, za něž organizuje pravidelné akce, posílá apely vládám a dopisy solidarity lidem do vězení. Přečtěte si příběhy třech vězňů svědomí z Číny, které se nám podařilo dostat z vězení.

Xu Wenli (Sü Wen-li) byl 21. prosince 1998 odsouzen ke třinácti letům vězení za své nenásilné aktivity na základě obvinění z organizování a plánování „podvracení státní moci“. Tento prodemokratický aktivista byl vězněn opakovaně a ve vězení strávil celkem více než šestnáct let. V rámci Amnesty International tohoto vězně svědomí adoptovalo deset skupin z celého světa – mimo Brno šlo o skupiny v Belgii, Francii, Německu, Japonsku, Sierra Leone, Švédsku, Velké Británii a dvě skupiny v Kanadě. Brněnští aktivisté, kteří se případu začali věnovat v listopadu roku 2000, iniciovali mimo jiné odeslání otevřeného dopisu čínským představitelům, k němuž se připojilo zhruba dva tisíce signatářů, mezi nimi také Tomáš Halík, Karel Schwarzenberg, Ivan Havel nebo Svatopluk Karásek. Sü Wen-li byl podle AI odsouzen po nespravedlivém soudu, aniž sám použil nebo obhajoval násilí. Z těchto důvodů jsme během kampaně požadovali jeho okamžité a bezpodmínečné propuštění. Odsouzení a věznění bylo v rozporu s články 2, 19 a 20 Všeobecné deklarace lidských práv, s články 19 a 22 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a s články 34 a 41 Ústavy Čínské lidové republiky, která každému čínskému občanovi zaručuje svobodu slova, tisku, shromažďování, sdružování a účasti na demonstracích a také právo vyjádřit se k činnosti jakéhokoli státního orgánu či jednotlivých politiků. Propuštění Xu Wenliho jsme dostali jako vánoční dárek, na svobodu se dostal 24. prosince roku 2002.

Po propuštění opustil Čínu a odjel do Spojených států, aby se tam setkal s manželkou a dcerou.

Chuang Ťin-čchiou (Huang Jinqiu), novinář a dopisovatel internetových stránek www.boxun.com byl zatčen 13. září 2003 v Lianyungan, provincii Jiangsu na východě Číny. Jeho rodina o něm po několik měsíců neměla žádné zprávy a teprve v lednu 2004 se dověděla, že je držen ve věznici v Changzhou. Odsouzen byl ke dvanácti letům vězení za „podvracení státu“. Huang Jinqiu působil jako novinář v několika novinách, jako např. Yangcheng Wanbao. Později se stal známým, když v Malajsii pokračoval ve studiu žurnalistiky a publikoval politicky angažované články, které na zmíněných stránkách zveřejňoval pod pseudonymem Qing Shuijun. Během jeho zatčení se objevily zprávy o týrání a špatném zacházení, kterému byl Huang vystaven ze strany vězeňských úřadů. Byl na pokyn dozorců bit svými spoluvězni a opakovaně nucen běhat více než 20 kilometrů denně po vězeňském dvoře. Dlouhodobý mezinárodní tlak, ke kterému se připojili na jaře 2009 i členové Brněnské skupiny Amnesty International, přispěl k tomu, že se podmínky ve vězení postupně zlepšovaly a jeho trest byl dvakrát snížen. Amnesty International na Huangův případ upozorňovala pravidelně také při „olympijském odpočítávání“, tedy v dokumentech, které referovaly o stavu v oblasti lidských práv v Číně před Olympijskými hrami v Pekingu. V roce 2011 byl Huang propuštěn na svobodu.

Čchen Čen-pching (Chen Chenping) zadrželi v roce 2008 kvůli praktikování Falun Gongu, což je duchovní učení založené na tradičním dýchání a meditačních cvičeních, které v Číně během 90. let získalo velké množství podporovatelů. Ačkoliv je obtížné dopátrat se množství praktikujících, oficiální čínské zdroje a zdroje Falun Gongu odhadují, že toto učení praktikují desítky miliónů čínských občanů a mnoho z nich za to bylo tamním režimem v minulosti pronásledováno. Čchen Čen-pching byla v souvislosti s praktikováním Falun Gongu uvězněna na 8 let za „využívání heretické organizace k podkopávání práva“. Amnesty International ji považuje za vězeňkyni svědomí uvězněnou pouze za uplatňování práva na svobodu projevu a vyznání. I přes opakované snahy právníka ji její rodina nemohla navštěvovat a ve vězení s ní bylo velmi špatně zacházeno. Byla podrobena pravidelnému bití, násilné intoxikaci drogami a elektrickým šokům na citlivých částech těla. Podle zprávy jedné z vězeňkyň

odmítla paní Čchen podstoupit „přeměnu“, což je proces, při kterém jsou lidé praktikující Falun Gong nuceni vzdát se své víry. Také na ni byly nasazeny dvě osoby podrobující ji „brainwashingu“, tedy tzv. vymývání mozku. Čchen Čen-pching bylo často bráněno ve spánku, neudržela se na nohou, začala vidět rozostřeně a projevovaly se u ní duševní potíže. Brněnská skupina AI při snahách o její propuštění spolupracovala s místní skupinou Falun Gongu a pravidelně posílala nejen apely, ale také dopisy solidarity, které však bohužel nikdy nebyly doručeny (jak jsme zjistili později). Čchen propustili z vězení v dubnu 2015, pořád ovšem zůstávala pod přísným policejním dohledem. Nakonec se jí po půl roce podařilo uprchnout přes Thajsko do Finska, kde žijí její dcery. Jedna z nich přijela do Brna a navštívila naši petiční akci a byla s námi po celou dobu v pravidelném kontaktu. Právě od ní jsme se dozvěděli šťastnou zprávu o tom, že je paní Čchen v pořádku a na svobodě.

FOTO Z AKCÍ

Panda na podporu Su

Akce na podporu vězňů svědomí v Rusku #jsmevjednotymu

Ghettofest 2016 s Živou knihovnou a výstavou komiksů